

روز جهانی مبارزه با ایدز

(Acquired Immunodeficiency Syndrome) AIDS

سندرم نقص ایمنی اکتسابی

از سال ۱۹۸۸ اول دسامبر (برابر ۱۰ آذر) روز جهانی ایدز نامگذاری شده است. هدف عمده از این کار این است که به عموم مردم یادآوری شود که HIV از بین نرفته است و هنوز کارهای زیادی است که باید انجام شود.

• بیماری ایدز چیست؟

بیماری ایدز یا سندرم نقص ایمنی اکتسابی، بیماری است که سبب اختلال سیستم ایمنی بدن میشود به صورتی که بدن قادر به مبارزه با برخی عفونت ها نمی باشد. وقتی فردی با ویروس ایدز آلوده میشود و ویروس وارد بدن او میگردد، ابتدا ویروس در سلولهای سفید خون او زندگی و تکثیر پیدا میکند. این سلولهای سفید سلولهای ایمنی هستند که بطور طبیعی ما را در مقابل بیماریها محافظت میکنند.

چگونه HIV تبدیل به ایدز می‌شود؟

سلول‌های CD4، نوع ویژه‌ای از سلول‌های خونی هستند. که نقش بزرگی در مبارزه بدن با بیماری‌ها دارند و HIV این سلول‌ها رو تخریب می‌کند. با از بین رفتن تعداد بیشتری از سلول‌های CD4 سیستم ایمنی بدن ضعیف‌تر می‌شود. ممکن است فردی برای سال‌ها عفونت HIV را داشته باشد، تا قبل از اینکه تبدیل به ایدز شود.

چگونه ویروس ایدز منتقل می‌شود؟

فرد آلوده به ویروس ایدز ویروس را در مایعات خاص بدنش از جمله خون، شیر و ... حمل می‌کند. انتقال ویروس فقط در صورتی میسر است که این چنین مایعات آلوده به ویروس ایدز، وارد جریان خون فرد دیگری بشود.

- تماس جنسی بدون پیشگیری با فرد آلوده به ایدز
- استفاده از سوزن یا سرنگ مشترک با یک فرد آلوده به ویروس ایدز

بررسی‌های آزمایشگاهی نشان داده است که ویروس ایدز در یک سرنگ آلوده می‌تواند حتی بیشتر از یک ماه زنده بماند و معتادان تزریقی به منظور پیشگیری از ایدز هرگز نباید سرنگ، آب و وسایل تهیه مواد مخدر را بطور اشتراکی مصرف نمایند یا اینکه بیشتر از یک بار مصرف کنند. همچنین شامل سوزن‌ها و سرنگ‌هایی می‌شود که برای تزریق مواد مخدر و حتی داروهایی

مثل استروئیدها به کار میرود. سایر انواع سوزن و سرنگ مثل آنهایی که برای سوراخ کردن گوش و خالکوبی یا تاتو کردن به کار میرود نیز میتواند سبب انتقال ایدز شود.

• انتقال ویروس از مادر به فرزند در حین بارداری، زایمان، یا شیردهی:

هر زنی که باردار است یا قصد بارداری دارد و به هر دلیل مشکوک است، احتمال آلودگی با ویروس برای وی وجود دارد لازم است قبل از بارداری آزمایش و مشاوره مربوط به ایدز را دریافت کند. اگر آزمایش ایدز خانم بارداری مثبت باشد باید داروهای لازم برای پیشگیری از انتقال ایدز به فرزندش را دریافت کرده و از شیر دادن وی خودداری نماید.

روش های نادر انتقال ویروس

- بوسیدن و بغل کردن
- غذای مشترک
- بزاق و اشک
- استفاده از حوله و یا ملحفه مشترک

ایدز همچنین از طریق در آغوش گرفتن و بوسیدن منتقل نمیشود. ویروس ایدز در عرق، استفراغ،

مدفوع و ادرار وجود دارد ولی تاکنون مواردی از انتقال توسط آنها گزارش نشده است. مگس، پشه و

حشرات دیگر ویروس را منتقل نمی کنند. انتقال ویروس از طریق تزریق خون در صورتی که قبلا از

نظر آلودگی با ویروس کنترل شده باشد اتفاق نمی افتد.

علائم ابتلا به بیماری سندرم نقص ایمنی اکتسابی

- ✓ تب مکرر
- ✓ تورم غدد لنفاوی در ناحیه زیربغل، کشاله ران و گردن
- ✓ خستگی مزمن
- ✓ زخم در دهان و زبان و ناحیه تناسلی
- ✓ مشکلات پوستی
- ✓ اسهال مکرر
- ✓ کاهش حافظه
- ✓ سردرگمی
- ✓ کاهش وزن
- ✓ اضطراب و افسردگی
- ✓ خارش و یا برآمدگی ها بر روی پوست

پیشرفت بیماری سندرم نقص ایمنی اکتسابی:

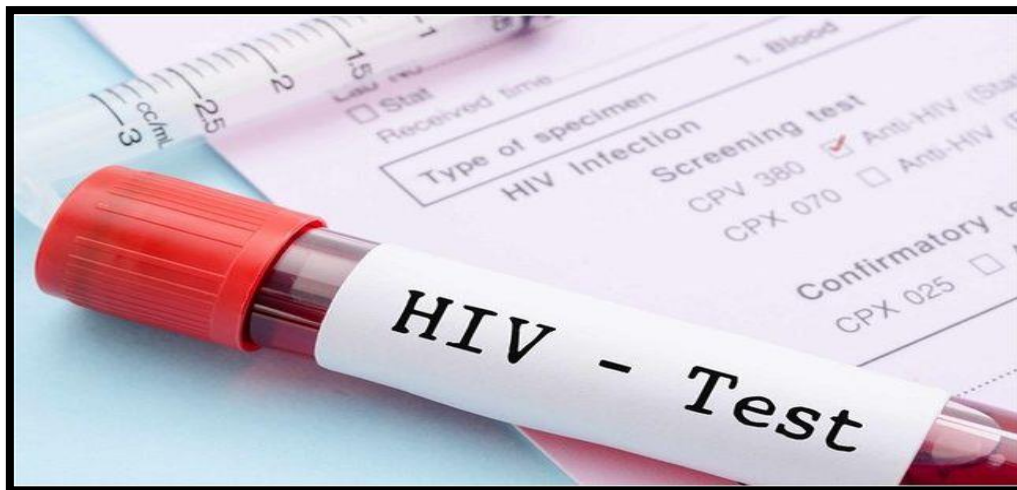
در صورتیکه فرد مبتلا به عفونت HIV تحت هیچگونه درمانی قرار نگیرد. روند پیشروی بیماری در فرد حدود ۱۰ سال طول میکشد. در طول این مدت، سیستم ایمنی بدن فرد به شدت آسیب می بیند و در نتیجه بدن فرد، مستعد ابتلا به عفونت های مختلف می شود.. عفونت هایی که معمولاً برای یک فرد با سیستم ایمنی سالم مشکلی ایجاد نمی کند اما برای فرد مبتلا به ویروس اچ.آی.وی میتواند خطر ساز باشد. مراقبت حیوانات خانگی باشید، برخی از این حیوانات ممکن است مبتلا به انگل هایی باشند که می تواند در افراد مبتلا به HIV عفونت ایجاد کند. مدفوع گربه موجب بروز توکسوپلاسموز می شود، خزندگان حامل سالمونلا هستند. و پرندگان می توانند حامل قارچ کریپتوکوکوس یا هیستوپلاسموز باشند. دست های خود را به طور کامل بعد از تماس با حیوانات خانگی و یا تخلیه سطل زباله بشویید.

واکسنی که برای بیمار مبتلا به HIV استفاده میشودنبایستی حاوی ویروس زنده

باشد، چون برای افراد با سیستم ایمنی ضعیف خطرناک است.

بیماری ایدز چگونه تشخیص داده می شود؟

تنها راه تشخیص بیماری ایدز آزمایش خون است. برای آزمایش خون نیازی نیست که ناشتا باشید. در این بیماری سیستم ایمنی بدن تحت تاثیر قرار می گیرد. ابتدا این بیماری با عفونت کوتاهی خود را نشان می دهد و سپس وارد دوره نهفتگی می شود. پس از دوره نهفتگی این بیماری که بین دو تا ده سال متغییر است، بیماری ایدز با شدت بسیار بروز پیدا می کند. در این دوران بیمار به طور غیر طبیعی وزن از دست می دهد. عفونت در تمامی بخش های بدن او پخش می شود و زخم های دهانی شدید به وجود می آیند. بیمار دوران سختی را می گذراند. و بدن او نمی تواند از او در برابر هیچ ویروس و یا باکتری محافظت کند.

الف) آزمایش های پادتن اچ.آی.وی

۱- آزمایش الیزا : (ELISA)

۲- آزمایش سریع : (Rapid)

۳- آزمایش وسترن بلات : (Western Blot)

(ب) آزمایش های سنجش خود ویروس

- HIV PCR: پی.سی.آر وجود ژنهای ویروس در نمونه خون را بررسی می کند. این آزمایش برای تأیید وجود ویروس انجام میشود.

سایر مشکلات مرتبط با بیماری ایدز:

سندرم لاغری: سندرم لاغری به کاهش حداقل ۱۰ درصدی وزن بدن گفته میشود. که اغلب همراه با اسهال، ضعف موضعی و تب هست. در حال حاضر رژیم های شدید درمانی تعداد زیادی از موارد سندروم لاغری را کاهش داده اما همچنان بسیاری از افراد مبتلا به ایدز از این موضوع رنج می برند.

مشکلات عصبی: اگرچه ایدز در ظاهر سلول های عصبی را آلوده نمی کند. اما میتواند علائم عصبی مثل گیجی، فراموشی، افسردگی، خشونت و سختی در راه رفتن، در فرد مبتلا به ایدز ایجاد کند. یکی از رایج ترین عوارض عصبی، زوال عقل مرتبط با ایدز (AIDS dementia complex) است که منجر به تغییرات رفتاری و از بین رفتن عملکرد ذهنی و فکری بیمار میشود.

بیماری کلیه: اچ ای وی همراه با نفروپاتی (HIV-associated nephropathy) یک التهاب در فیلترهای کوچک کلیه ها است.

در صورت نیدل استیک شدن:

یکی از مخاطرات جدی که پرسنل پزشکی و پرستاری را در زمان ارائه خدمات درمانی تهدید می کند، فرو رفتن سوزن آغشته به خون یا ترشحات خونی بیماران در دست پزشک یا پرستار است. این عارضه که اصطلاحاً به آن «نیدل استیک» شدن گفته می شود ممکن است به عوارض

جبران ناپذیری همچون ایدز، هپاتیت B ، هپاتیت C یا سایر بیماری‌های عفونی منتهی شود و فرد مراقبت‌دهنده را تا آخر عمر با مشکلاتی مواجه کند. و باید در مقابل آن از اصول ایمن‌سازی و پیشگیری بهره گرفت و در این میان مهمترین راهکار در تامین سلامت پرستاران، تقویت برنامه‌های آموزشی، استفاده از ابزارهای ایمن (دستکش، ماسک، عینک متناسب با وضعیت بیمار و سوزن‌های ایمن) و توجه به رعایت ضوابط پیشگیری بعد از تماس است.

در صورت وقوع "نیدل استیک" حفظ خون‌سردی، شستن محل با آب و صابون، نگهداری نمونه خون بیمار جهت مشخص شدن وضعیت ، مراجعه به پزشک متخصص عفونی بیمارستان و وضعیت سابقه واکسیناسیون افراد مواجهه با نیدل استیک می‌تواند در کاهش احتمال ابتلا به بیماری‌های عفونی حاد بسیار موثر باشد.

آزمایش HIV در زمان تماس - شش هفته - سه ماه - شش ماه و 12 ماه پس از تماس چک شود.

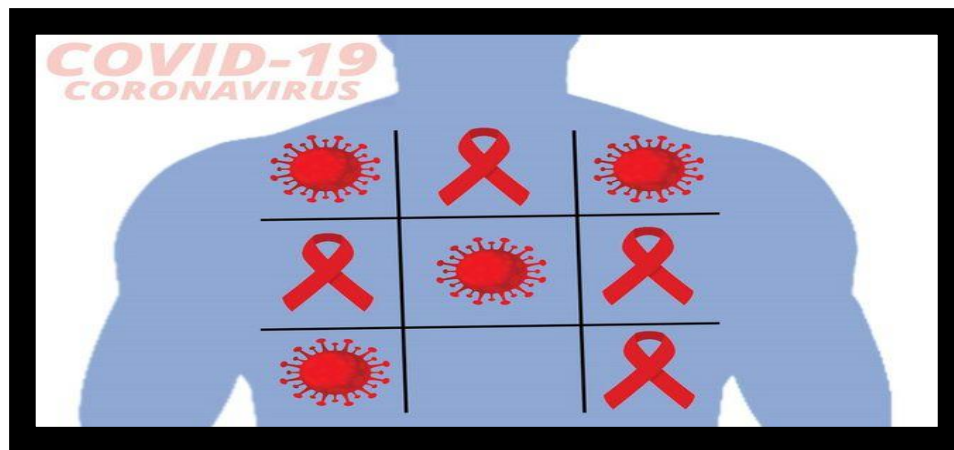
آیا درمان قطعی برای بیماری ایدز وجود دارد؟

با پیشرفت تکنولوژی و علم پزشکی، پژوهشگران به نتایج مطلوبی جهت درمان بیماری‌های صعب‌العلاج دست یافته‌اند. ویروس HIV سیستم دفاعی بدن را مختل می‌کند و با گلبول‌های سفید ادغام می‌شود، در نتیجه سیستم ایمنی بدن به جای مبارزه با ویروس، بر علیه بافتها وارد

عمل شده و درمان را مشکل می کند. درمان جدید anti-retroviral (ضد ویروس) نام دارد. این درمان به ویروس های اچ آی وی حمله می کند و مانع تولید گلبول های مخفی می شود.

HIV و COVID19

❖ با شیوع کوید 19، افرادی که به ویروس اچ آی وی مبتلا هستند به دلیل ایمنی بسیار پایین بدن بیشتر در معرض ابتلا به ویروس کرونا خواهند بود و این، خطر مرگ را افزایش میدهد .

❖ اکنون بیماران مبتلا به ایدز سه نوع داروی ضدویروس مصرف می کنند که این داروها برای مبتلایان به کووید ۱۹ نیز تجویز شده و جزو شیوه نامه های درمانی بیماران مبتلا به کوید است .

❖ قرار گرفتن در معرض عوامل تاثیر گذار ناشی از همه گیری بیماری کووید 19 نظیر استرس، اضطراب و وضعیت بد اقتصادی برای بیماران مبتلا به اچ آی وی، حتی در افرادی که فعالیت ویروس با مصرف دارو تحت کنترل می باشد، یعنی فعال شدن مجدد ویروس که در خصوص برنامه مراقبت از این بیماران نیازمند توجه می باشد.

واحد آموزشی سلامت مجتمع بیمارستانی